

identita

příběh českého
grafického designu

Tisková zpráva

Aleš Najbrt v televizním cyklu Identita provede českým grafickým designem

Identita – příběh českého grafického designu
na televizních obrazovkách od 11. ledna 2024

Historicky první pořad o českém grafickém designu v podobě sedmidílného televizního cyklu s názvem Identita – příběh českého grafického designu uvede poprvé Česká televize ve čtvrtek 11. ledna 2024. Průvodce Aleš Najbrt v něm diváky seznámí nejen s předními grafickými designéry – průkopníky oboru, ale i se současnými tvůrci, kteří dále formují například to, co je vizuální identita naší republiky.

Mezi stovkou protagonistů z oblasti grafického designu nechybí v jednom ze svých posledních rozhovorů typograf **Zdeněk Ziegler**, zaostřeno je na respektovaného grafika **Jiřího Rathouského** či výtvarníka **Karla Teigehe**, dále vystupují **Jan Solpera**, **Clara Istlerová** nebo **Rostislav Vaněk**, mladší generaci prezentují **Tomáš Machek**, **Petr Babák**, **Robert V. Novák**, **Klára Kvízová**, **Tomáš Brousil**, **Marek Pistora** či **Zuzana Lednická**. Pořad představí i grafická díla **Alfonse Muchy**, **Ladislav Sutnara** nebo **Vojtěcha Preissiga** dobře známých v zahraničí. Cyklus Identita vznikl v koprodukcí České televize a Mowshe.

Ukázka: <https://www.youtube.com/watch?v=kdY7xQpjfQ8>

„Seriál Identita určitě může pomoci povědomí veřejnosti o českém grafickém designu, je důležité, aby ukazoval to nejlepší, co v grafickém designu je. Myslím si, že je to hlavně knižní design, kde jsme na vysoké úrovni, stejně tak grafické zpracování plakátů – divadelních, filmových i různých kulturních akcí,“ říká průvodce pořadem Aleš Najbrt.

Identita bude k vidění na ČT art počínaje 11. lednem každý čtvrtek až do 22. února 2024, a to od 20.15 hodin, hned poté bude čtyřicetiminutový pořad dostupný na iVysílání. První díl nazvaný **Veřejný prostor** ukáže, jakou roli dnes má vizuální komunikace, jak může lidem pomoci v orientaci v neznámém prostředí, předestře, jak dnes bojovat s vizuálním smogem. Na příkladu proměn orientačního systému pražského metra představí ty, kteří měli a mají vliv na podobu veřejného prostoru, jako Jiří Rathouský, Rostislav Vaněk či Tomáš Machek. Díl s názvem **Média** představí výrazné, ve své době progresivní tituly, mezi nimi kultovní časopis Živel, za nímž stála grafická designérka Klára Kvízová či modernistický magazín Red Karla Teigehe. Chybět nebudou ani legendární filmové plakáty Zdeňka Zieglera z 60. a 70. let. Třetí díl **Stát a propaganda** se bude věnovat vizuální identitě naší republiky, obsahu symbolů, znaků či barev státní vlajky. Prozkoumá i zneužívání grafického designu jako nástroje propagandy.

V pomyslné půlce cyklu nastoupí téma **Vzdělávání** věnované i psacímu písmu Comenia Script či grafické úrovni učebnic a také školám, na kterých lze studovat obory grafického designu, jako jsou pražská UMPRUM, brněnské VUT, plzeňská ZČU, ústecká UJEP či zlínská UTB. Grafický design je nedílnou součástí kultury a i sami jeho tvůrci často působí napříč různými obory – to je tématem pátého dílu **Hranice a přesahy**. Dojde na tvorbu grafika, sochaře, spisovatele a typografa Josefa Váchala, na vztah grafického designu a graffiti za asistence Vladimira 518 či zkoumání fenoménu samizdatu s Karlem Halounem. Předposlední díl **Každodennost** přiblíží design předmětů každodenního užití, jako jsou bankovky, pивní etikety nebo notoricky známé

obaly cukrovinek typu Kofila z dílny Zdenka Rykra. A konečně sedmá část seriálu **Češi ve světě** shrne úspěchy tuzemských grafických designérů, kteří vždy patřili mezi světovou špičku v oboru. Vedle děl Alfonse Muchy a tvorby průkopníka moderní vizuální komunikace Ladislava Sutnara se bude věnovat současné generaci sklízějící úspěchy v zahraničí. Každý díl Identity zahrnuje i dva velké medailony věnované těm nejvýznamnějším tvůrcům. iVysílání chystá k seriálu Identita **tři video bonusy**, v nich rozebírá tři různá témata související s českým grafickým designem – vizuální smog, tetování a kaligrafii.

„Český grafický design má v sobě chytrost, eleganci i humor zároveň a zmapovat ho v sedmi čtyřicetiminutových dílech pochopitelně nejde. Proto jdeme od začátku ne chronologicky, ale po tématech. Po diskusích se scenáristou, a hlavně s odbornými poradci Lindou Kudrnovskou a Filipem Blažkem, jsme i tento klíč průběžně přehodnocovali. Šlo nám o to vybrat určité ‚případové studie‘, které nám ten obor zpřehlední,“
říká režisér Jakub Skalický. Ten vždy spolupracoval na pořadech, jejichž vizuální stránka byla nepřehlédnutelná, jako například Paskvil známý z 90. let. Autory projektu a odborní poradci Identity jsou teoretička designu **Linda Kudrnovská** a typograf a pedagog **Filip Blažek**, scenáristou **Petr Hauzírek**, kreativní producentkou za **Českou televizi Martina Šantavá**, producentem **Michal Gregorini ze společnosti Mowshe**.

Na otázku, co pro tvůrce znamená pojem „identita“, říká

Linda Kudrnovská z autorského týmu: *„Identita je pojem propojující svět grafického designu se zbytkem vesmíru, protože všude znamená totéž: soubor prvků, které pomáhají budovat a komunikovat integritu nebo charakter každého subjektu. Ať už se jedná o jednotlivce nebo celý národ, o soukromou galerii nebo nadnárodní společnost. Vizuální identita jednotlivých subjektů pak formuje vizuální identitu prostředí, a to zase ovlivňuje identitu nás všech, kdo v něm žijeme.“*

Televizní cyklus Identita – příběh českého grafického designu je součástí stejnojmenného rozsáhlého projektu, který vzdává hold českému grafickému designu, a zahrnuje i připravovanou stejnojmennou výstavu, výpravnou monografii a celovečerní dokumentární film. **Autory vizuálního stylu projektu Identita je Studio Marvil** (Olga Benešová, Jiří Karásek, Tereza Saitzová), speciální písmo pro něj vytvořil **Tomáš Brousil**.

Partnery projektu Identita jsou manželé Baudišovi, Bakala Foundation, společnost Lanik, Jiří Polidar, Česká národní banka, Česká centra, Unie grafického designu, spolek Typo, Swann Auction Galleries, Bontonfilm, Velvyslanectví USA v ČR, Státní tiskárna cenin, Mat Film Resort, Městská knihovna v Praze, Moravská galerie v Brně, Moravská zemská knihovna

v Brně, Museum Kampa, Muzeum literatury / PNP, Národní knihovna, Vojenský historický ústav Ministerstva obrany ČR, hlavní město Praha, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Vysoké učení technické v Brně či Západočeská univerzita v Plzni. Finanční podporu poskytl také Státní fond kinematografie, Pražský nadační audiovizuální fond, Jihomoravský filmový fond, Zlínský kraj či Plzeňský kraj. Více na www.projektidentita.cz.

Kontakt pro média:

Martina Reková, martina.rekova@4press.cz, 731 573 993,
Klára Bobková, klara.bobkova@4press.cz, 731 514 462

Identita – příběh českého grafického designu

projektidentita.cz | [instagram.com/projektidentita](https://www.instagram.com/projektidentita)

Mowshe, Školská 24, Praha 1

Identita – příběh českého grafického designu televizní cyklus

Seriál Identita diváky v sedmi částech seznámí s historií českého grafického designu. Nejenže společně prozkoumáme vývoj vizuální tváře Československé republiky, odhalíme i to, co se skrývá za symboly, znaky a barvami, které ji reprezentují. Cyklus nás provede zajímavými příběhy vzniku prvních bankovek, státní vlajky, prvních českých písem a legendárních obchodních značek. Prohlédneme si dobové časopisy, skvělé graficky upravené knihy a legendární filmové plakáty. Budeme se přemisťovat časem skrze normalizaci, propagandistické tiskoviny, návrhy orientačních systémů pro metro až do současnosti k návrhům moderních logotypů, etiket, digitální a pohyblivé grafiky pro televizi a internetové projekty. Představí se ti nejdůležitější žijící i již zesnulí grafičtí designéři, kteří společně formovali to, co dnes považujeme za vizuální identitu naší republiky.

Námět a odborní poradci: Linda Kudrnovská, Filip Blažek

scénář: Petr Hauzírek

režie: Jakub Skalický

kamera: Petr Racek

průvodce pořadem: Aleš Najbrt

kreativní producentka ČT: Martina Šantavá

producent: Michal Gregorini

Synopse jednotlivých dílů:

Díl 1 – Veřejný prostor: Jsme obklopeni písmem. Grafický design tvoří jednu z dominant veřejného prostoru a pomáhá člověku orientovat se na neznámých místech. První díl cyklu Identita ukáže, jakou roli dnes má vizuální komunikace a jak může lidem pomoci v orientaci v neznámém prostředí. Divák se seznámí s termínem vizuální smog a o způsobech, jakým s ním současná města bojují. Publikum pozná tvůrce, kteří ovlivňují podobu veřejného prostoru: tento díl představí např. práci Jiřího Rathouského, Rostislava Vaňka či Tomáše Machka.

Hlavní medailony: Jiří Rathouský, Rostislav Vaněk

Díl 2 – Média: Média prošla ve 20. století zásadní proměnou. Co se však nezměnilo, je fakt, že jejich vizuální podobu určují grafičtí designéři. Proto představíme několik výjimečných tištěných periodik. Druhý díl cyklu Identita také představí české filmové plakáty, které v 60. a 70. letech okouzly celý svět, a které obdivujeme dodnes. Poznáme i jejich tvůrce, jako byli Zdeněk Ziegler nebo Karel Vaca. Divák se také dozví, jakou zásadní proměnou dnes grafický design prochází.

Hlavní medailony: Karel Teige, Zdeněk Ziegler

Díl 3 – Stát a propaganda: Grafický design po celé 20. století spoluvytvářel dějiny od státních symbolů, které tvoří jeden ze základních kamenů naší státnosti, po propagandu v temných dobách. Druhý díl cyklu seznámí diváka s vizuální podobou klíčových okamžiků našich dějin, kterou pomáhali vytvářet umělci jako byli Vojtěch Preissig nebo Jaroslav Benda. Podíváme se i na zneužití grafického designu totalitními režimy, které z něj udělaly nástroj propagandy. I v těžkých dobách ale žili a pracovali designéři, kteří prosadili unikátní projekty, jako byl bruselský styl na konci 50. let. Součástí vizuální identity Česka je ale také její vizuální prezentace; profesionální designéři se zamýšlejí, jestli komunikace státu odpovídá potřebám a vkusu 21. století.

Hlavní medailony: Vojtěch Preissig, Jaroslav Benda

Díl 4 – Vzdělávání: Grafická tvorba formuje naši osobnost od dětství. Každý z nás si určitě vybaví svůj první slabikář a psací písmo, které se naučil v základní škole. Právě návrh nového vzoru pro výuku psaní – písmo Comenia Script – představí čtvrtý díl cyklu Identita. Zaměříme se i na knihy a jejich tvůrce: jak na výjimečné osobnosti druhé poloviny 20. století, Františka Muziku a Oldřicha Hlavsu, tak na ty současné, jež získávají ocenění v soutěži Nejkrásnější knihy ČR. Kritický pohled na nízkou kvalitu učebnic nabídne Iva Knobloch. V tomto díle nezapomeneme ani na síť odborných vysokých škol, které se grafickému designu věnují již více než 100 let. S čím se tyto instituce potýkají, jak se výuka mění a jaké

šance mají absolventi, o tom promluví představitelé pražské UMPRUM, brněnského VUT, plzeňské ZČU, ústecké UJEP či zlínské UTB.

Hlavní medailony: František Muzika, Oldřich Hlavsa

Díl 5 – Hranice a přesahy: Grafický design je nedílnou součástí kultury a i sami jeho tvůrci často působí napříč různými obory. V této epizodě představíme mimořádnou osobnost, grafika, sochaře, spisovatele a typografa Josefa Váchala, který v oboru zanechal výraznou stopu. Podíváme se na grafický design také z druhé strany: na amatérskou designérskou tvořivost, která jako plevel bují v českých městech, Radek Sidun napoví, jak s chybami bojovat. Vladimír 518 se zamyslí nad vztahem grafického designu a graffiti. S Karlem Halounem a Viktorem Karlíkem zhodnotíme fenomén samizdatu a jeho význam pro vizuální kulturu 80. let, konkrétní práce té doby ukáže Joska Skalník. Na hranici umění, typografie a grafického designu se pohybují jak typograf a hudebník František Štorm, jehož písma si podmanila svět, nebo Robert V. Novák, jenž za úpravu žaltáře pro řád trapistů získal cenu Czech Grand Design.

Hlavní medailony: František Štorm, Karel Haloun

Díl 6 – Každodennost: Každý den od rána do večera jsme obklopeni tvorbou grafických designérů a typografů, přestože si to běžný člověk často ani neuvědomuje. Čtvrtý díl cyklu Identita připomene divákovi, co všechno vlastně je grafický design: od poštovních známek přes vizuální identitu kulturních institucí po obaly výrobků, ostatně kdo by neznal slavné cukrovinky, které dodnes nesou rukopis Zdenka Rykra. Na některá konkrétní díla, která se nám Čechům zapsala do paměti, se zaměříme podrobně, ať už půjde o bankovky Oldřicha Kulhánka či dílo Jana Solpera. V tomto díle představíme rozmanitou náplň práce grafického designéra i technologické změny, kterými tato profese v uplynulých sto letech prošla.

Hlavní medailony: Zdenek Rykr, Jan Solpera

Díl 7 – Češi ve světě: Čeští grafičtí designéři vždy patřili mezi světovou špičku, proto si připomene dílo Alfonse Muchy či Ladislava Sutnara, který se ve Spojených státech proslavil natolik, že je považován za průkopníka moderní vizuální komunikace. V současnosti reprezentují český grafický design ve světě především tvůrci písma, divák tak pozná unikátní práci Tomáše Brousila, Veroniky Burian, Vojtěcha Říhy nebo Martina Váchy. Epizoda připomene také Mezinárodní bienále grafického designu, které se v Česku konalo od roku 1963 díky zakladateli Janu Rajlichovi st. Pozadu ale není ani nejmladší generace, která čile komunikuje s globalizovanými světem a odnáší si z mezinárodních soutěží četná ocenění.

Hlavní medailony: Ladislav Sutnar, Oldřich Menhart